

03.02.2016

Kj/9

§ 27

Principbeslut om ett utlåtande från Helsingfors stad till social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet om regeringens riktlinjer som underlag för indelningen i självstyrande områden och social- och hälsovårdsreformens stegmärken

HEL 2015-012761 T 00 01 06

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag fatta det nedanstående principbeslutet om ett utlåtande från Helsingfors stad om regeringens riktlinjer som underlag för indelningen i självstyrande områden och social- och hälsovårdsreformens stegmärken och uppmana stadsstyrelsen att följa principbeslutet när den gav utlåtandet till social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet.

Det är tänkt att de självstyrande områdena ska bildas utifrån landskapsindelningen. Metropolområdets särdrag är inte beaktade i landskapsindelningen. Nyland avviker från de andra landskapen vad befolkningsunderlaget och samhällsstrukturen beträffar. Åldersstrukturen och det faktum att det finns ett större antal invandrare här än i övriga Finland innebär både möjligheter och utmaningar när det gäller sysselsättning för befolkningen i arbetsför ålder.

Lösningen att de självstyrande områdena bildas utifrån landskapsindelningen gör inte att metropolområdet utvecklas. En optimal administrativ lösning bör sökas med fokus på konkurrenskraft i metropolområdet och bästa möjliga servicehelhet för invånare och företag. Ett självstyrande område som är mindre än ett landskap och baserar sig på metropolområdet utgör ett starkare och naturligare underlag för en lösning för ett självstyrande område än ett stort landskap. Till de gemensamma utmaningarna för metropolområdet som funktionell helhet hör ett stort befolkningsunderlag, en kompakt stadsstruktur, bankorridorer och ett servicenät i anslutning därtill. Denna struktur kräver och möjliggör lösningar som är annorlunda än i övriga Finland när det gäller uppgiften att ordna och producera social- och hälsovårdstjänster och när det gäller förvaltningen.

Lösningen baserad på landskapsindelningen innebär att det för Helsingfors inte finns något annat reellt alternativ än att höra till Nyland.

Lösningen med 18 självstyrande områden, 15 social- och hälsovårdsområden och 12 sjukhusenheter med jour är oklar administrativt sett och leder till en situation där olika lösningar används i olika delar av landet. Reformen av statens regionförvaltning och landskapsförvalt-

ningen, vilken kopplats till social- och hälsovårdsreformen, hotar nu målen med vårdreformen eftersom det blir svårare att bestämma hurdan områdesindelningen ska vara.

Reformen för med sig en ny gränsyta mellan social- och hälsovårdsområdet och kommunerna när det gäller social- och hälsovårdstjänster med anknytning till kommunernas basservice. Här avses bl.a. sådana social- och hälsovårdstjänster som har att göra med småbarnspedagogik och elevvård. Det är viktigt att reformen inte äventyrar denna integration. Exempelvis har Helsingfors stad ett projekt där rådgivningsbyrån kommer till daghemmet.

En särskild utmaning för städer med ett stort befolkningsunderlag är att kunna tillhandahålla tjänster för invånarna individuellt och lokalt och förhindra att stora och byråkratiska organisationer bildas.

Det finns i metropolområdet med tanke på social- och hälsovårdstjänsterna som helheter tillräcklig kompetens, personal, resurser och en fungerande marknad. Social- och hälsovårdslösningarna för metropolområdet bör motverka segregation och en kostnadsökning för tjänsterna och tillgodose den växande befolkningens behov av tjänster.

Helsingfors stad anser inte det vara ändamålsenligt i detta sammanhang att andra uppgifter som nu sköts av kommunerna överförs till de självstyrande områdena.

Räddningsväsendet har en speciell roll i Helsingfors som kommunal verksamhet genom att det har anknytning till bl.a. huvudstadsstatusen och -institutionerna och de därtill hörande säkerhetsfrågorna. Det är av största vikt att metropolrådets särdrag blir beaktade i reformen och i beslut om antalet områden inom räddningsväsendet, på grund av bl.a. befolkningskoncentrationer, verksamhetsställen inom statsförvaltningen, byggande under jord och högt och flygplats- och hamnverksamhet.

Gränsytan mellan de social- och hälsovårdsuppgifter som överförs till de självstyrande områdena och dem som kommunerna behåller bör preciseras noga under den fortsatta beredningen när det gäller arbetet med att främja välbefinnande och hälsa. Kommunerna bör inte ges sådana uppgifter inom detta arbete som de inte har förutsättningar att sköta efter reformen. Den nya kommunens ansvar inom arbetet bör preciseras noga. Regeringen bör samordna projektet Framtidens kommun ordentligt och snabbt med social- och hälsovårdsreformen och reformen för självstyrande områden.

Riktlinjerna för finansieringen är tills vidare svåra att bedöma på ett heltäckande sätt eftersom tillräcklig information inte getts om exakt på vil-

03.02.2016

Kj/9

ket sätt finansieringsarrangemangen genomförs från kommunalekonomisk synpunkt.

När uppgifter överförs från kommunerna är det motiverat att också finansieringsansvaret överförs från dem. Merkostnader uppstår när en ny förvaltningsnivå bildas. Det finns risk för att skattekvoten stiger i och med reformen. Reformen får inte höja den totala skattekvoten.

Med tanke på att nästan hälften av kommunernas uppgifter överförs kräver reformen stora förändringar i statsandelssystemet. En tillräcklig skattefinansiering måste säkras för kommunerna för att dessa ska kunna sköta sina återstående uppgifter efter reformen. Särdragen hos städerna i metropolområdet och de krav på tjänsterna som hänför sig bl.a. till befolkningsstrukturen måste beaktas.

Vid tidigare social- och hälsovårdsberedning har det bestämts att kommunerna ska höras tillräckligt och grundligt vid beredning som har att göra med dem. Helsingfors stad anser att den enkät som nu ska besvaras inte är ett tillräckligt hörande. Detta gäller särskilt de ekonomiska konsekvenserna av reformen och riktlinjerna för finansieringen.

Behandling

Efter att ha förklarat diskussionen avslutad anförde ordföranden såsom redogörelse att följande tre motförslag hade framställts under diskussionen:

Första motförslaget

Ledamoten Timo Laaninen understödd av ledamoten Mika Ebeling hade föreslagit att stadsfullmäktige skulle besluta fatta det nedanstående principbeslutet om ett utlåtande från Helsingfors stad om regeringens riktlinjer som underlag för indelningen i självstyrande områden och social- och hälsovårdsreformens stegmärken och uppmana stadsstyrelsen att följa principbeslutet när den ger utlåtandet till social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet.

Regeringen föreslog 9.11.2015 att de självstyrande områdena ska bildas utifrån landskapsindelningen. Sedan dess har "landskap" blivit etablerat som namn på de självstyrande områdena. Landskapsindelningen erbjuder ett naturligt underlag för att ordna social- och hälsovårdstjänsterna och landskapsförvaltningen också i Nyland, trots att Nyland avviker från de andra landskapen vad befolkningsunderlaget och samhällsstrukturen beträffar. Också åldersstrukturen och det faktum att det finns ett större antal invandrare här än i övriga Finland innebär både möjligheter och utmaningar när det gäller sysselsättning för befolkningen i arbetsför ålder, vilket bör beaktas vid reformen.

Lösningen baserad på landskapsindelningen innebär att det för Helsingfors inte finns något annat reellt alternativ än att höra till Nyland.

Reformen för med sig en ny gränsyta mellan social- och hälsovårdsområdet och kommunerna när det gäller social- och hälsovårdstjänster med anknytning till kommunernas basservice. Här avses bl.a. sådana social- och hälsovårdstjänster som har att göra med småbarnspedagogik och elevvård. Det är viktigt att reformen inte äventyrar denna integration. Exempelvis har Helsingfors stad ett projekt där rådgivningsbyrån kommer till daghemmet.

En särskild utmaning för städer med ett stort befolkningsunderlag är att kunna tillhandahålla tjänster för invånarna individuellt och lokalt och förhindra att stora och byråkratiska organisationer bildas.

Det är meningen att reformen ska genomföras så att landskapen bär ansvaret för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna. Landskapen bör få omfattande befogenheter att ordna tjänsterna i de olika områdena på det mest ändamålsenliga sättet. I fråga om Nyland bör det noteras att det i huvudstadsregionen med tanke på social- och hälsovårdstjänsterna som helhet finns tillräcklig kompetens, personal, resurser och en fungerande marknad. Social- och hälsovårdslösningarna bör motverka segregation och en kostnadsökning för tjänsterna och tillgodose den växande befolkningens behov av tjänster.

Helsingfors stad anser inte det vara ändamålsenligt i detta sammanhang att andra uppgifter som nu sköts av kommunerna överförs till de självstyrande områdena.

Räddningsväsendet har en speciell roll i Helsingfors som kommunal verksamhet genom att det har anknytning till bl.a. huvudstadsstatusen och -institutionerna och de därtill hörande säkerhetsfrågorna. Det är av största vikt att metropolområdets särdrag blir beaktade i reformen och i beslut om antalet områden inom räddningsväsendet, på grund av bl.a. befolkningskoncentrationer, verksamhetsställen inom statsförvaltningen, byggande under jord och högt och flygplats- och hamnverksamhet.

Gränsyten mellan de social- och hälsovårdsuppgifter som överförs till de självstyrande områdena och dem som kommunerna behåller bör preciseras noga under den fortsatta beredningen när det gäller arbetet med att främja välbefinnande och hälsa. Kommunerna bör inte ges sådana uppgifter inom detta arbete som de inte har förutsättningar att sköta efter reformen. Den nya kommunens ansvar inom arbetet bör preciseras noga. Regeringen bör samordna projektet Framtidens kommun ordentligt och snabbt med social- och hälsovårdsreformen och reformen för självstyrande områden.

Riktlinjerna för finansieringen är tills vidare svåra att bedöma på ett heltäckande sätt eftersom tillräcklig information inte getts om exakt på vilket sätt finansieringsarrangemangen genomförs från kommunalekonomisk synpunkt.

När uppgifter överförs från kommunerna är det motiverat att också finansieringsansvaret överförs från dem. Landskapsförvaltningen bör i enlighet med regeringens riktlinjer genomföras så att det inte uppstår merkostnader och att skattekvoten inte stiger.

Med tanke på att nästan hälften av kommunernas uppgifter överförs kräver reformen stora förändringar i statsandelssystemet. En tillräcklig skattefinansiering måste säkras för kommunerna för att dessa ska kunna sköta sina återstående uppgifter efter reformen. Särdragen i huvudstadsregionen och de krav på tjänsterna som hänför sig bl.a. till befolkningsstrukturen måste beaktas.

Vid tidigare social- och hälsovårdsberedning har det bestämts att kommunerna ska höras tillräckligt och grundligt vid beredning som har att göra med dem. Helsingfors stad anser att den enkät som nu ska besvaras inte är ett tillräckligt hörande. Detta gäller särskilt de ekonomiska konsekvenserna av reformen och riktlinjerna för finansieringen. Det är därför viktigt att det för kommunerna reserveras tillräckligt med tid för utlåtanden efter att regeringens lagutkast har blivit färdiga och innan en proposition lämnas till riksdagen.

Andra motförslaget

Ledamoten Yrjö Hakanen understödd av ledamoten René Hursti hade föreslagit att stadsfullmäktige skulle besluta fatta det nedanstående principbeslutet om ett utlåtande från Helsingfors stad om regeringens riktlinjer som underlag för indelningen i självstyrande områden och social- och hälsovårdsreformens stegmärken och uppmana stadsstyrelsen att följa principbeslutet när den ger utlåtandet till social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet.

Det är tänkt att de självstyrande områdena ska bildas utifrån landskapsindelningen. Till dem är det meningen att ansvaret för att ordna social- och hälsovårdstjänster, landskapsförbundens uppgifter, räddningsväsendet och ansvaret för att ordna arbets- och näringstjänster ska överföras i sin helhet, liksom en betydande del av NTM-centralernas uppgifter.

I fråga om social- och hälsovården anser vi det vara motiverat att överföra servicen på specialiseringsnivå till landskapen, till Nyland när det gäller Helsingfors. Däremot är det skäl att också i fortsättningen ha ansvaret för att ordna social- och hälsovårdstjänster på basnivå i kommu-

nerna. Då går det lättare att säkerställa att invånarna har påverkans-
möjligheter, att service anordnas enligt behoven inom varje område
och att social- och hälsovårdstjänsterna är anknutna till kommunernas
andra tjänster, den förebyggande verksamheten och främjandet av väl-
befinnandet och hälsan. Också de miljö- och hälsoskyddsuppgifter som
hänför sig till främjandet av välbefinnandet och hälsan bör bevaras i
kommunerna.

Statsrådet har som mål att spara in utgifter på 3 miljarder euro inom so-
cial- och hälsovårdstjänsterna. Målet motsvarar inte servicebehoven,
som ökar bland annat i och med att befolkningen blir allt äldre. I stället
för sparmålet på flera miljarder bör i synnerhet serviceresurserna på
basnivå stärkas. Ett täckande och tätt nätverk av serviceresurser är vik-
tigt för att servicen ska vara tillgänglig på lika villkor och för att ojämlik-
heten ska minska. Finansieringen av kommunernas och landskapens
service bör utvecklas med en progressiv beskattning som bas, och
denna bör också utsträckas att gälla stora kapitalinkomster.

Den för social- och hälsovårdstjänsterna föreslagna beställar-utförar-
modellen, den alltmer omfattande konkurrensutsättningen och statsrå-
dets riktlinjer om s.k. valfrihet anser vi vara fel, eftersom de är ägnade
att öka ojämlikheten, osäkerheten i fråga om personalens ställning och
byråkratin. Vi anser att de lagstadgade social- och hälsovårdstjänster-
na i regel bör produceras av kommunerna och, när det gäller servicen
på specialiseringsnivå, av landskapen. Detta bör inte vara kopplat till
någon bolagiseringskyldighet. Privat vård- och omsorgsbusiness bör
inte stödjas med skattemedel. Däremot kan organisationer inom den
tredje sektorn i många fall spela en viktig roll som komplement till kom-
munernas och landskapens service.

I syfte att främja sysselsättningen är det skäl att överföra arbetskrafts-
servicen från arbets- och näringsbyråerna till kommunen, åtminstone i
de stora städerna. Denna service bör inte externaliseras till privata fö-
retag.

Inom räddningsväsendet bör en alltför stor koncentration undvikas.
Helsingfors räddningsverk bör bevaras självständigt och som en del av
stadens organisation. Antalet enheter med hälsovårdsjour dygnet runt
och krävande social- och krisjour bör inte minskas.

Invånarnas möjligheter att påverka bör ökas. Valet av landskapsfull-
mäktige bör ordnas så att hela landskapet är en enda valkrets och full-
mäktiges storlek sådan att också de mindre politiska grupperna kan få
representation i fullmäktige. Det är skäl att öka närdemokratien i kommu-
nerna, exempelvis utifrån försöken med områdesnämnder i Rovaniemi
och med deltagande budgetering i Helsingfors. Vid den fortsatta bered-

03.02.2016

Kj/9

ningen av reformen av social- och hälsovårdsförvaltningen och områdesförvaltningen bör utom kommunerna också invånarna få komma till tals.

Tredje motförslaget

Ledamoten Veronika Honkasalo understödd av ledamoten Anna Vuorjoki hade föreslagit att i stycke 13 stryks meningarna: Det finns risk för att skattekvoten stiger i och med reformen. Reformen får inte höja den totala skattekvoten.

Redogörelsen befanns vara riktig.

Ordföranden framställde och fullmäktige godkände följande omröstningsförfarande: Först ställs ledamoten Timo Laaninens förslag mot ledamoten Yrjö Hakanens förslag. Det motförslag som vunnit ställs mot ledamoten Veronika Honkasalos förslag och därefter igen det motförslag som vunnit mot stadsstyrelsens förslag.

1 omröstningen

Ordföranden framställde och fullmäktige godkände följande första omröstningsproposition: Den som godkänner ledamoten Timo Laaninens förslag röstar ja; vinner nej, har ledamoten Yrjö Hakanens förslag godkänts vid denna omröstning.

JA-förslag: Stadsfullmäktige beslutar fatta det nedanstående principbeslutet om ett utlåtande från Helsingfors stad om regeringens riktlinjer som underlag för indelningen i självstyrande områden och social- och hälsovårdsreformens stegmärken och uppmana stadsstyrelsen att följa principbeslutet när den ger utlåtandet till social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet. Regeringen föreslog 9.11.2015 att de självstyrande områdena ska bildas utifrån landskapsindelningen. Sedan dess har "landskap" blivit etablerat som namn på de självstyrande områdena. Landskapsindelningen erbjuder ett naturligt underlag för att ordna social- och hälsovårdstjänsterna och landskapsförvaltningen också i Nyland, trots att Nyland avviker från de andra landskapen vad befolkningsunderlaget och samhällsstrukturen beträffar. Också åldersstrukturen och det faktum att det finns ett större antal invandrare här än i övriga Finland innebär både möjligheter och utmaningar när det gäller sysselsättning för befolkningen i arbetsför ålder, vilket bör beaktas vid reformen. Lösningen baserad på landskapsindelningen innebär att det för Helsingfors inte finns något annat reellt alternativ än att höra till Nyland. Reformen för med sig en ny gränsyta mellan social- och hälsovårdsområdet och kommunerna när det gäller social- och hälsovårdstjänster med anknytning till kommunernas basservice. Här avses bl.a. sådana social- och hälsovårdstjänster som har att göra med små-

barnspedagogik och elevvård. Det är viktigt att reformen inte äventyrar denna integration. Exempelvis har Helsingfors stad ett projekt där rådgivningsbyrån kommer till daghemmet. En särskild utmaning för städer med ett stort befolkningsunderlag är att kunna tillhandahålla tjänster för invånarna individuellt och lokalt och förhindra att stora och byråkratiska organisationer bildas. Det är meningen att reformen ska genomföras så att landskapen bär ansvaret för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna. Landskapen bör få omfattande befogenheter att ordna tjänsterna i de olika områdena på det mest ändamålsenliga sättet. I fråga om Nyland bör det noteras att det i huvudstadsregionen med tanke på social- och hälsovårdstjänsterna som helhet finns tillräcklig kompetens, personal, resurser och en fungerande marknad. Social- och hälsovårdslösningarna bör motverka segregation och en kostnadsökning för tjänsterna och tillgodose den växande befolkningens behov av tjänster. Helsingfors stad anser inte det vara ändamålsenligt i detta sammanhang att andra uppgifter som nu sköts av kommunerna överförs till de självstyrande områdena. Räddningsväsendet har en speciell roll i Helsingfors som kommunal verksamhet genom att det har anknytning till bl.a. huvudstadsstatusen och -institutionerna och de därtill hörande säkerhetsfrågorna. Det är av största vikt att metropolområdets särdrag blir beaktade i reformen och i beslut om antalet områden inom räddningsväsendet, på grund av bl.a. befolkningskoncentrationer, verksamhetsställen inom statsförvaltningen, byggande under jord och högt och flygplats- och hamnverksamhet. Gränsytan mellan de social- och hälsovårdsuppgifter som överförs till de självstyrande områdena och dem som kommunerna behåller bör preciseras noga under den fortsatta beredningen när det gäller arbetet med att främja välbefinnande och hälsa. Kommunerna bör inte ges sådana uppgifter inom detta arbete som de inte har förutsättningar att sköta efter reformen. Den nya kommunens ansvar inom arbetet bör preciseras noga. Regeringen bör samordna projektet Framtidens kommun ordentligt och snabbt med social- och hälsovårdsreformen och reformen för självstyrande områden. Riktlinjerna för finansieringen är tills vidare svåra att bedöma på ett heltäckande sätt eftersom tillräcklig information inte getts om exakt på vilket sätt finansieringsarrangemangen genomförs från kommunalekonomisk synpunkt. När uppgifter överförs från kommunerna är det motiverat att också finansieringsansvaret överförs från dem. Landskapsförvaltningen bör i enlighet med regeringens riktlinjer genomföras så att det inte uppstår merkostnader och att skattekvoten inte stiger. Med tanke på att nästan hälften av kommunernas uppgifter överförs kräver reformen stora förändringar i statsandelssystemet. En tillräcklig skattefinansiering måste säkras för kommunerna för att dessa ska kunna sköta sina återstående uppgifter efter reformen. Särdragen i huvudstadsregionen och de krav på tjänsterna som hänför sig bl.a. till befolkningsstrukturen måste beaktas. Vid tidigare social- och hälsovårdsberedning

har det bestämts att kommunerna ska höras tillräckligt och grundligt vid beredning som har att göra med dem. Helsingfors stad anser att den enkät som nu ska besvaras inte är ett tillräckligt hörande. Detta gäller särskilt de ekonomiska konsekvenserna av reformen och riktlinjerna för finansieringen. Det är därför viktigt att det för kommunerna reserveras tillräckligt med tid för utlåtanden efter att regeringens lagutkast har blivit färdiga och innan en proposition lämnas till riksdagen.

NEJ-förslag: Stadsfullmäktige beslutar fatta det nedanstående principbeslutet om ett utlåtande från Helsingfors stad om regeringens riktlinjer som underlag för indelningen i självstyrande områden och social- och hälsovårdsreformens stegmärken och uppmana stadsstyrelsen att följa principbeslutet när den ger utlåtandet till social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet. Det är tänkt att de självstyrande områdena ska bildas utifrån landskapsindelningen. Till dem är det meningen att ansvaret för att ordna social- och hälsovårdstjänster, landskapsförbundens uppgifter, räddningsväsendet och ansvaret för att ordna arbets- och näringstjänster ska överföras i sin helhet, liksom en betydande del av NTM-centralernas uppgifter. I fråga om social- och hälsovården anser vi det vara motiverat att överföra servicen på specialiseringsnivå till landskapen, till Nyland när det gäller Helsingfors. Däremot är det skäl att också i fortsättningen ha ansvaret för att ordna social- och hälsovårdstjänster på basnivå i kommunerna. Då går det lättare att säkerställa att invånarna har påverkansmöjligheter, att service anordnas enligt behoven inom varje område och att social- och hälsovårdstjänsterna är anknutna till kommunernas andra tjänster, den förebyggande verksamheten och främjandet av välbefinnandet och hälsan. Också de miljö- och hälsoskyddsuppgifter som hänför sig till främjandet av välbefinnandet och hälsan bör bevaras i kommunerna. Statsrådet har som mål att spara in utgifter på 3 miljarder euro inom social- och hälsovårdstjänsterna. Målet motsvarar inte servicebehoven, som ökar bland annat i och med att befolkningen blir allt äldre. I stället för sparmålet på flera miljarder bör i synnerhet serviceresurserna på basnivå stärkas. Ett täckande och tätt nätverk av serviceresurser är viktigt för att servicen ska vara tillgänglig på lika villkor och för att ojämlikheten ska minska. Finansieringen av kommunernas och landskapens service bör utvecklas med en progressiv beskattning som bas, och denna bör också utsträckas att gälla stora kapitalinkomster. Den för social- och hälsovårdstjänsterna föreslagna beställar-utförarmodellen, den alltmer omfattande konkurrensutsättningen och statsrådets riktlinjer om s.k. valfrihet anser vi vara fel, eftersom de är ägnade att öka ojämlikheten, osäkerheten i fråga om personalens ställning och byråkratin. Vi anser att de lagstadgade social- och hälsovårdstjänsterna i regel bör produceras av kommunerna och, när det gäller servicen på specialiseringsnivå, av landskapen. Detta bör inte vara kopplat till någon bolagiseringskyldig-

het. Privat vård- och omsorgsbusiness bör inte stödjas med skattemedel. Däremot kan organisationer inom den tredje sektorn i många fall spela en viktig roll som komplement till kommunernas och landskapens service. I syfte att främja sysselsättningen är det skäl att överföra arbetskraftsservicen från arbets- och näringsbyråerna till kommunen, åtminstone i de stora städerna. Denna service bör inte externaliseras till privata företag. Inom räddningsväsendet bör en alltför stor koncentration undvikas. Helsingfors räddningsverk bör bevaras självständigt och som en del av stadens organisation. Antalet enheter med hälsovårdsjour dygnet runt och krävande social- och krisjour bör inte minskas. Invånarnas möjligheter att påverka bör ökas. Valet av landskapsfullmäktige bör ordnas så att hela landskapet är en enda valkrets och fullmäktiges storlek sådan att också de mindre politiska grupperna kan få representation i fullmäktige. Det är skäl att öka närdemokratin i kommunerna, exempelvis utifrån försöken med områdesnämnder i Rovaniemi och med deltagande budgetering i Helsingfors. Vid den fortsatta beredningen av reformen av social- och hälsovårdsförvaltningen och områdesförvaltningen bör utom kommunerna också invånarna få komma till tals.

Ja-röster: 26

Pentti Arajärvi, Gunvor Brettschneider, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Eero Heinäluoma, Nina Huru, Nuutti Hyttinen, Suzan Ikävalko, Seppo Kanerva, Arja Karhuvaara, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Minerva Krohn, Heimo Laaksonen, Timo Laaninen, Maria Landén, Harri Lindell, Jan D Oker-Blom, Pia Pakarinen, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Timo Raittinen, Risto Rautava, Ulla-Marja Urho, Thomas Wallgren, Tuulikki Vuorinen

Nej-röster: 9

Yrjö Hakanen, Rene Hursti, Dan Koivulaakso, Vesa Korkkula, Jape Lovén, Petra Malin, Sami Muttilainen, Tuomo Valokainen, Anna Vuorjoki

Blanka: 48

Zahra Abdulla, Mukhtar Abib, Maija Anttila, Paavo Arhinmäki, Harry Bogomoloff, Jussi Chydenius, Matti Enroth, Jasmin Hamid, Fatbardhe Hetemaj, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Maritta Hyvärinen, Sirkku Ingervo, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Helena Kantola, Emma Kari, Otso Kivekäs, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Hannele Luukkainen, Pekka Majuri, Silvia Modig, Björn Månsson, Terhi Mäki, Lasse Männistö, Jarmo Nieminen, Matti Niiranen, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Osku Pajamäki, Jaana Pelkonen, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Tatu Rauhamäki, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Wille Rydman, Tomi Sevander, Leo Stranius, Johanna Sumuvuori, Johanna Sydänmaa, Kaarin Taipale, Pilvi Torsti, Sanna Vesikansa

03.02.2016

Kj/9

Frånvarande: 2

Outi Alanko-Kahiluoto, Osmo Soininvaara

Stadsfullmäktige beslutade godkänna ledamoten Timo Laaninens förslag vid denna omröstning.

2 omröstningen

Ordföranden framställde och fullmäktige godkände följande andra omröstningsproposition: Den som godkänner ledamoten Timo Laaninens förslag röstar ja; vinner nej, har ledamoten Veronika Honkasalos förslag godkänts vid denna omröstning.

JA-förslag: Stadsfullmäktige beslutar fatta det nedanstående principbeslutet om ett utlåtande från Helsingfors stad om regeringens riktlinjer som underlag för indelningen i självstyrande områden och social- och hälsovårdsreformens stegmärken och uppmana stadsstyrelsen att följa principbeslutet när den ger utlåtandet till social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet. Regeringen föreslog 9.11.2015 att de självstyrande områdena ska bildas utifrån landskapsindelningen. Sedan dess har "landskap" blivit etablerat som namn på de självstyrande områdena. Landskapsindelningen erbjuder ett naturligt underlag för att ordna social- och hälsovårdstjänsterna och landskapsförvaltningen också i Nyland, trots att Nyland avviker från de andra landskapen vad befolkningsunderlaget och samhällsstrukturen beträffar. Också åldersstrukturen och det faktum att det finns ett större antal invandrare här än i övriga Finland innebär både möjligheter och utmaningar när det gäller sysselsättning för befolkningen i arbetsför ålder, vilket bör beaktas vid reformen. Lösningen baserad på landskapsindelningen innebär att det för Helsingfors inte finns något annat reellt alternativ än att höra till Nyland. Reformen för med sig en ny gränsyta mellan social- och hälsovårdsområdet och kommunerna när det gäller social- och hälsovårdstjänster med anknytning till kommunernas basservice. Här avses bl.a. sådana social- och hälsovårdstjänster som har att göra med småbarnspedagogik och elevvård. Det är viktigt att reformen inte äventyrar denna integration. Exempelvis har Helsingfors stad ett projekt där rådgivningsbyrån kommer till daghemmet. En särskild utmaning för städer med ett stort befolkningsunderlag är att kunna tillhandahålla tjänster för invånarna individuellt och lokalt och förhindra att stora och byråkratiska organisationer bildas. Det är meningen att reformen ska genomföras så att landskapen bär ansvaret för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna. Landskapen bör få omfattande befogenheter att ordna tjänsterna i de olika områdena på det mest ändamålsenliga sättet. I fråga om Nyland bör det noteras att det i huvudstadsregionen med tanke på social- och hälsovårdstjänsterna som helheter finns tillräcklig kompetens, personal, resurser och en fungerande marknad. Social- och häl-

sovårdslösningarna bör motverka segregation och en kostnadsökning för tjänsterna och tillgodose den växande befolkningens behov av tjänster. Helsingfors stad anser inte det vara ändamålsenligt i detta sammanhang att andra uppgifter som nu sköts av kommunerna överförs till de självstyrande områdena. Räddningsväsendet har en speciell roll i Helsingfors som kommunal verksamhet genom att det har anknytning till bl.a. huvudstadsstatusen och -institutionerna och de därtill hörande säkerhetsfrågorna. Det är av största vikt att metropolområdets särdrag blir beaktade i reformen och i beslut om antalet områden inom räddningsväsendet, på grund av bl.a. befolkningskoncentrationer, verksamhetsställen inom statsförvaltningen, byggande under jord och högt och flygplats- och hamnverksamhet. Gränsytan mellan de social- och hälsovårdsuppgifter som överförs till de självstyrande områdena och dem som kommunerna behåller bör preciseras noga under den fortsatta beredningen när det gäller arbetet med att främja välbefinnande och hälsa. Kommunerna bör inte ges sådana uppgifter inom detta arbete som de inte har förutsättningar att sköta efter reformen. Den nya kommunens ansvar inom arbetet bör preciseras noga. Regeringen bör samordna projektet Framtidens kommun ordentligt och snabbt med social- och hälsovårdsreformen och reformen för självstyrande områden. Riktlinjerna för finansieringen är tills vidare svåra att bedöma på ett heltäckande sätt eftersom tillräcklig information inte getts om exakt på vilket sätt finansieringsarrangemangen genomförs från kommunalekonomisk synpunkt. När uppgifter överförs från kommunerna är det motiverat att också finansieringsansvaret överförs från dem. Landskapsförvaltningen bör i enlighet med regeringens riktlinjer genomföras så att det inte uppstår merkostnader och att skattekvoten inte stiger. Med tanke på att nästan hälften av kommunernas uppgifter överförs kräver reformen stora förändringar i statsandelssystemet. En tillräcklig skattefinansiering måste säkras för kommunerna för att dessa ska kunna sköta sina återstående uppgifter efter reformen. Särdragen i huvudstadsregionen och de krav på tjänsterna som hänför sig bl.a. till befolkningsstrukturen måste beaktas. Vid tidigare social- och hälsovårdsberedning har det bestämts att kommunerna ska höras tillräckligt och grundligt vid beredning som har att göra med dem. Helsingfors stad anser att den enkät som nu ska besvaras inte är ett tillräckligt hörande. Detta gäller särskilt de ekonomiska konsekvenserna av reformen och riktlinjerna för finansieringen. Det är därför viktigt att det för kommunerna reserveras tillräckligt med tid för utlåtanden efter att regeringens lagutkast har blivit färdiga och innan en proposition lämnas till riksdagen.

NEJ-förslag: I stycke 13 stryks meningarna: Det finns risk för att skattekvoten stiger i och med reformen. Reformen får inte höja den totala skattekvoten.

Ja-röster: 27

Pentti Arajärvi, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Matti Enroth, Eero Heinäluoma, Nina Huru, Nuutti Hyttinen, Suzan Ikävalko, Seppo Kanerva, Arja Karhuvaara, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Minerva Krohn, Heimo Laaksonen, Timo Laaninen, Maria Landén, Harri Lindell, Pia Pakari-
nen, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Timo Raittinen, Marcus Ranta-
la, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Ulla-Marja Urho, Thomas Wall-
gren, Tuulikki Vuorinen

Nej-röster: 16

Zahra Abdulla, Paavo Arhinmäki, Yrjö Hakanen, Veronika Honkasalo,
Rene Hursti, Sirkku Ingervo, Dan Koivulaakso, Vesa Korkkula, Petra
Malin, Silvia Modig, Sami Mutttilainen, Sirpa Puhakka, Tuomas Ranta-
nen, Leo Stranius, Tuomo Valokainen, Anna Vuorjoki

Blanka: 41

Mukhtar Abib, Outi Alanko-Kahiluoto, Maija Anttila, Gunvor Brettschnei-
der, Jussi Chydenius, Laura Finne-Elonen, Jasmin Hamid, Fatbardhe
Hetemaj, Mari Holopainen, Maritta Hyvärinen, Ville Jalovaara, Jukka
Järvinen, Helena Kantola, Emma Kari, Otso Kivekäs, Terhi Koulumies,
Tuuli Kousa, Jape Lovén, Hannele Luukkainen, Pekka Majuri, Björn
Månsson, Terhi Mäki, Lasse Männistö, Jarmo Nieminen, Matti Niira-
nen, Jan D Oker-Blom, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Osku Pa-
jamäki, Jaana Pelkonen, Erkki Perälä, Mari Puoskari, Nasima Razmy-
ar, Laura Rissanen, Wille Rydman, Tomi Sevander, Johanna Sumuvu-
ori, Johanna Sydänmaa, Kaarin Taipale, Pilvi Torsti, Sanna Vesikansa

Frånvarande: 1

Osmo Soininvaara

Stadsfullmäktige beslutade godkänna ledamoten Timo Laaninens för-
slag vid denna omröstning.

3 omröstningen

Ordföranden framställde och fullmäktige godkände följande tredje om-
röstningsproposition: Den som godkänner stadsstyrelsens förslag rö-
star ja; vinner nej, har ledamoten Timo Laaninens motförslag godkänts.

JA-förslag: Stn

NEJ-förslag: Stadsfullmäktige beslutar fatta det nedanstående princip-
beslutet om ett utlåtande från Helsingfors stad om regeringens riktlinjer
som underlag för indelningen i självstyrande områden och social- och
hälsovårdsreformens stegmärken och uppmana stadsstyrelsen att följa
principbeslutet när den ger utlåtandet till social- och hälsovårdsministe-
riet och finansministeriet. Regeringen föreslog 9.11.2015 att de själv-
styrande områdena ska bildas utifrån landskapsindelningen. Sedan

dess har "landskap" blivit etablerat som namn på de självstyrande områdena. Landskapsindelningen erbjuder ett naturligt underlag för att ordna social- och hälsovårdstjänsterna och landskapsförvaltningen också i Nyland, trots att Nyland avviker från de andra landskapen vad befolkningsunderlaget och samhällsstrukturen beträffar. Också åldersstrukturen och det faktum att det finns ett större antal invandrare här än i övriga Finland innebär både möjligheter och utmaningar när det gäller sysselsättning för befolkningen i arbetsför ålder, vilket bör beaktas vid reformen. Lösningen baserad på landskapsindelningen innebär att det för Helsingfors inte finns något annat reellt alternativ än att höra till Nyland. Reformen för med sig en ny gränsyta mellan social- och hälsovårdsområdet och kommunerna när det gäller social- och hälsovårdstjänster med anknytning till kommunernas basservice. Här avses bl.a. sådana social- och hälsovårdstjänster som har att göra med småbarnspedagogik och elevvård. Det är viktigt att reformen inte äventyrar denna integration. Exempelvis har Helsingfors stad ett projekt där rådgivningsbyrån kommer till daghemmet. En särskild utmaning för städer med ett stort befolkningsunderlag är att kunna tillhandahålla tjänster för invånarna individuellt och lokalt och förhindra att stora och byråkratiska organisationer bildas. Det är meningen att reformen ska genomföras så att landskapen bär ansvaret för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna. Landskapen bör få omfattande befogenheter att ordna tjänsterna i de olika områdena på det mest ändamålsenliga sättet. I fråga om Nyland bör det noteras att det i huvudstadsregionen med tanke på social- och hälsovårdstjänsterna som helhet finns tillräcklig kompetens, personal, resurser och en fungerande marknad. Social- och hälsovårdslösningarna bör motverka segregation och en kostnadsökning för tjänsterna och tillgodose den växande befolkningens behov av tjänster. Helsingfors stad anser inte det vara ändamålsenligt i detta sammanhang att andra uppgifter som nu sköts av kommunerna överförs till de självstyrande områdena. Räddningsväsendet har en speciell roll i Helsingfors som kommunal verksamhet genom att det har anknytning till bl.a. huvudstadsstatusen och -institutionerna och de därtill hörande säkerhetsfrågorna. Det är av största vikt att metropolområdets särdrag blir beaktade i reformen och i beslut om antalet områden inom räddningsväsendet, på grund av bl.a. befolkningskoncentrationer, verksamhetsställen inom statsförvaltningen, byggande under jord och högt och flygplats- och hamnverksamhet. Gränsyta mellan de social- och hälsovårdsuppgifter som överförs till de självstyrande områdena och dem som kommunerna behåller bör preciseras noga under den fortsatta beredningen när det gäller arbetet med att främja välbefinnande och hälsa. Kommunerna bör inte ges sådana uppgifter inom detta arbete som de inte har förutsättningar att sköta efter reformen. Den nya kommunens ansvar inom arbetet bör preciseras noga. Regeringen bör samordna projektet Framtidens kommun ordentligt och snabbt med so-

cial- och hälsovårdsreformen och reformen för självstyrande områden. Riktlinjerna för finansieringen är tills vidare svåra att bedöma på ett heläckande sätt eftersom tillräcklig information inte getts om exakt på vilket sätt finansieringsarrangemangen genomförs från kommunalekonomisk synpunkt. När uppgifter överförs från kommunerna är det motiverat att också finansieringsansvaret överförs från dem. Landskapsförvaltningen bör i enlighet med regeringens riktlinjer genomföras så att det inte uppstår merkostnader och att skattekvoten inte stiger. Med tanke på att nästan hälften av kommunernas uppgifter överförs kräver reformen stora förändringar i statsandelssystemet. En tillräcklig skattefinansiering måste säkras för kommunerna för att dessa ska kunna sköta sina återstående uppgifter efter reformen. Särdragen i huvudstadsregionen och de krav på tjänsterna som hänför sig bl.a. till befolkningsstrukturen måste beaktas. Vid tidigare social- och hälsovårdsberedning har det bestämts att kommunerna ska höras tillräckligt och grundligt vid beredning som har att göra med dem. Helsingfors stad anser att den enkät som nu ska besvaras inte är ett tillräckligt hörande. Detta gäller särskilt de ekonomiska konsekvenserna av reformen och riktlinjerna för finansieringen. Det är därför viktigt att det för kommunerna reserveras tillräckligt med tid för utlåtanden efter att regeringens lagutkast har blivit färdiga och innan en proposition lämnas till riksdagen.

Ja-röster: 70

Zahra Abdulla, Mukhtar Abib, Outi Alanko-Kahiluoto, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Harry Bogomoloff, Gunvor Brettschneider, Jussi Chydenius, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Jasmin Hamid, Fatbardhe Hetemaj, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Nina Huru, Nuutti Hyttinen, Maritta Hyvärinen, Sirkku Ingervo, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Helena Kantola, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Heimo Laaksonen, Maria Landén, Jape Lovén, Hannele Luukkainen, Pekka Majuri, Petra Malin, Silvia Modig, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Terhi Mäki, Lasse Männistö, Jarmo Nieminen, Matti Niiranen, Jan D Oker-Blom, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Osku Pajamäki, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Mika Raatikainen, Timo Raittinen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Wille Rydman, Tomi Sevander, Leo Stranius, Johanna Sumuvuori, Johanna Sydänmaa, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Tuomo Valokainen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki

Nej-röster: 11

Mika Ebeling, Eero Heinäluoma, Suzan Ikävalko, Seppo Kanerva, Laura Kolbe, Minerva Krohn, Timo Laaninen, Harri Lindell, Terhi Peltokorpi, Thomas Wallgren, Tuulikki Vuorinen

03.02.2016

Kj/9

Blanka: 3
Yrjö Hakanen, Rene Hursti, Kaarin Taipale

Frånvarande: 1
Osmo Soininvaara

Stadsfullmäktige beslutade därmed godkänna stadsstyrelsens förslag.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marko Karvinen, strategichef, telefon: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Itsehallinto ja sote lausuntoluonnos
- 2 Lausuntopyyntö hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi
- 3 Hallituksen linjaus 7.11.2015
- 4 Itsehallintoalueiden määrä ja aluejaon perusteet sekä sote -uudistuksen askelmerkit: hallituksen ratkaisujen perusteluita ja alustavaa vaikutusarviointia
- 5 Sote-uudistus, itsehallintoalueet ja aluejaon perusteet Hallituksen linjaus 7.11.2015
- 6 Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusuudistus – vaihtoehtojen arviointia
- 7 Manner-Suomen maakunnat 2015
- 8 Lausuntopyyntökysely
- 9 Begäran om utlåtande om regeringens riktlinjer som underlag för indelningen av självstyrande områden och social- och hälsovårdsreformens stegmärken
- 10 Grunderna för områdesindelningen och social- och hälsovårdsreformens stegmärken
- 11 Antalet självstyrande områden och grunderna för områdesindelningen samt social- och hälsovårdsreformens stegmärken: motivering till regeringens lösningar och preliminär konsekvensbedömning
- 12 Social- och hälsovårdsreformen, självstyrande områden och grunderna för områdesindelningen Regeringens riktlinjer 7.11.2015
- 13 Sammandrag av promemorian Social- och hälsovårdens finansieringsreform – bedömning av alternativ
- 14 Landskapen i Fastlandsfinland 2015
- 15 Enkät till begäran om utlåtande

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Utdrag

Utdrag
Valtiovarainministeriö

Bilagor till utdrag
Muutoksenhakukiello, valmistelu tai täytäntöönpano

03.02.2016

Kj/9

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Begäran om utlåtande

"Social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet bad 19.11.2015 kommunerna i Fastlandsfinland, samkommuner och övriga instanser enligt sändlistan om utlåtanden om regeringens riktlinjer." Fristen för utlåtandena förlängdes 30.11.2015 så att den går ut 9.2.2016 kl. 16.15.

"Statsminister Juha Sipiläs regering har genom sina beslut av 20.10 och 7.11.2015 stakat ut riktlinjerna för en reform av social- och hälsovårdens finansiering samt antal självstyrande områden som ska inrättas och områdesindelningen."

"De självstyrande områdena ordnar social- och hälsovårdstjänster antingen ensamma eller när det gäller tre självstyrande områden som bestäms i lag med stöd av de andra självstyrande områdenas servicestrukturer i de mest krävande tjänsterna i enlighet med den arbetsfördelning som bestäms i lag på så sätt att det finns 15 tydliga områdeshelheter i landet med hjälp av vilka social- och hälsovårdstjänsterna ordnas. Riktlinjerna om regeringens områdesindelning och en promemoria som motiverar denna finns bifogade.

Enligt regeringens riktlinjer som gäller en reform av finansieringen kan kommunerna i fortsättningen inte ha ett betydande ansvar för finansieringen av social- och hälsovården. Finansieringen av de självstyrande områdena bereds i första hand med utgångspunkt från statens finansieringsansvar, utöver vilket delvis även en lösning som baserar sig på områdenas egen beskattningsrätt ska utredas. Regeringens riktlinjer om finansieringen finns bifogad.

Reformen av social- och hälsovården, inrättandet av självstyrande områden och regionförvaltningsreformen bereds inom ramen för social- och hälsovårdsministeriets och finansministeriets gemensamma projekt, som tekniskt administreras vid social- och hälsovårdsministeriet."

"Begäran om utlåtande ska besvaras genom en elektronisk enkät som består av riktade frågor om regeringens riktlinjer. Det är möjligt att motivera enkätsvaren och dessutom har gott om utrymme reserverats för fritt formulerade kommentarer."

"Enligt regeringens riktlinjer bildas de självstyrande områdena med utgångspunkt från landskapsindelningen. Kommunerna ombeds i utlåtandet att ta ställning till vilket självstyrande område, som ska bildas med utgångspunkt från ett landskap, kommunen anser sig tillhöra samt motivera sitt ställningstagande. Därför har begäran om utlåtande till kommunerna riktats till fullmäktige. Ett ställningstagande som gäller placeringen i ett självstyrande område betraktas som kommunens officiella ställningstagande, varför ett beslutsprotokoll om ett fullmäktigebeslut om detta ska lämnas in till social- och hälsovårdsministeriet."

"Det är också möjligt att fullmäktige endast tar ställning i frågor som riktats till det och som gäller tillhörighet i fråga om de självstyrande områdena och lämnar ett beslutsprotokoll om ståndpunkten till SHM. Då kan man ta ställning till övriga frågor i begäran om utlåtande vid en annan kommunal instans. Om kommunen anser att den inte behöver ta officiell ställning till bildandet av områden, kan begäran om utlåtande besvaras i sin helhet vid en instans som kommunen valt, och det är då inte nödvändigt att lämna ett beslutsprotokoll.

Utlåtandena beaktas vid utarbetandet av en regeringsproposition. Instanserna ombeds lämna in utlåtanden om regeringspropositionen våren 2016."

Utlåtanden från nämnder

Utlåtanden har begärts från social- och hälsovårdsnämnden, räddningsnämnden och miljönämnden med tanke på det utlåtande som staden ska ge, vilket beror på att de uppgifter som föreslås bli överförda från kommunerna till de självstyrande områdena hör till dessa nämnders verksamhetsområden.

Utlåtandena från nämnderna ingår i beslutshistorien. Nedan följer en sammanfattning över utlåtandena.

Social- och hälsovårdsnämnden framhåller att den för kommunerna och de självstyrande områdena förpliktande lagstiftningen om främjande av välbefinnande och hälsa måste bli en enhetlig helhet där författningsgrunden är densamma för kommunerna och de självstyrande områdena. En indelning i självstyrande områden utifrån regeringens riktlinjer innebär att områdena blir olika stora och över huvud taget mycket olika sinsemellan i fråga om folkmängd och bärkraft. Det betonas i riktlinjerna att den statliga styrningen stärks. Olikheter mellan de självstyrande områdena och det stora antalet områden, sammanlagt 18, försvårar betydligt statlig styrning.

Räddningsnämnden understryker att antalet områden inom räddningsväsendet och antalet räddningsverk bör hållas isär från antalet självsty-

rande områden. Nämnden anser att det i Finland i framtiden bör finnas högst fem områden inom räddningsväsendet och högst fem räddningsverk.

Miljönämnden ser hot men också möjligheter i att ansvaret för miljö- och hälsoskyddet överförs till de självstyrande områdena. Det nuvarande systemet, där den enskilda kommunen eller en grupp kommuner sköter miljö- och hälsoskyddet, har visat sig vara en fungerande förvaltningsmodell. Miljöcentralen använder år 2016 sammanlagt 61 årsverken för miljö- och hälsoskyddsuppgifter.

Beredningsläge i regeringens reformer

Helsingfors stad, och kommunerna över huvud taget, ger utlåtande om regeringens riktlinjer i ett läge där kommunerna har tillgång endast till begränsad information om reformhelheten. Det är därför omöjligt att i tillräcklig utsträckning bedöma vilka konsekvenser reformerna får för staden och invånarna.

Det största problemet är de nu kända allmänna riktlinjerna för finansieringen och för behövliga ändringar i skattesystemet. Det är omöjligt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna av reformen.

Finansministeriet tillsatte 20.11.2015, strax efter att begäran om utlåtande skickats ut, en utredare med uppgift att bereda en reform av statens regionförvaltning och landskapsförvaltningen. Enligt tidsplanen för utredaren Lauri Tarastis uppdrag ska förslaget inklusive motivering och bedömning vara tillgängligt för regeringen 22.1.2016 för att denna ska kunna fatta behövliga beslut sista veckan i januari. Utredaren ska utreda regeringens riktlinjer daterade 7.11.2015 i större detalj (bl.a. uppgifter som ska överföras från statens regionförvaltning till de självstyrande områdena, uppgifter som eventuellt kan överföras till kommunerna, överföring av uppgifter från landskapen till de självstyrande områdena, eventuell överföring av miljö- och hälsoskyddet till de självstyrande områdena). Utredaren ska vidare bedöma hur överföringarna påverkar statens verksamhet, bereda ett förslag till riktlinjer som regeringen ska ge för samordningen av statens regionförvaltning och landskapsförvaltningen och bereda ett förslag till lagstiftningsprinciper för de självstyrande områdenas uppgifter med tanke på beredningen av en lag om självstyrande områden.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 18.12.2015 en utredararbetsgrupp med uppgift att bedöma användarnas valfrihet och frågan om en enklare flerkansfinansiering som en del av social- och hälsovårdsreformen. Ordförande i arbetsgruppen är professor Mats Brommels. Medlemmarna är hälsovårdsdirektör Timo Arokytö, översocialrådet Aulikki Kananoja, professor Paul Lillrank och professor Kari Reijula.

En mellanrapport från arbetsgruppen offentliggörs senast 15.3.2016 och förslag till modeller senast 31.5.2016.

Det är meningen att regeringsprogrammet ska följas på så sätt inom social- och hälsovården att en enklare finansieringsmodell införs och företagshälsovårdens ställning då beaktas. Dessutom kommer det att lagstiftas om valfrihet.

Utredararbetsgruppen har till uppgift att utarbeta ett förslag till modeller som gör det möjligt att i praktiken genomföra en omfattande valfrihet för användarna inom social- och hälsovården. Huvudregeln är att valfriheten gäller basservicen och i tillämpliga delar social- och hälsovården på specialiseringsnivå. Med valfrihet avses att användaren själv kan välja en producent från den offentliga eller den privata sektorn eller från tredje sektorn. Det primära syftet är att trygga möjligheterna att få vård i rätt tid.

Arbetsgruppen bedömer också alternativ för att förenkla systemet med flera finansieringskanaler på så sätt att finansieringssystemet bidrar till att sporra aktörerna inom social- och hälsovården att förbättra kostnadseffektiviteten. Social- och hälsovården finansieras för närvarande med medel ur olika källor, och medlen kanaliseras till tjänsterna via flera olika finansiärer. Viktigast när det gäller att finansiera hälsovårdstjänsterna är kommunerna, staten, hushållen, Folkpensionsanstalten, arbetsgivarna, löntagarna och de privata försäkringsbolagen. Socialtjänsterna finansieras huvudsakligen av kommunerna, staten och användarna själva. Medel för tjänsterna fås genom skatteintäkter, obligatoriska och frivilliga försäkringspremier, arbetsgivaravgifter och klientavgifter som tas ut hos användarna.

Framtidens kommun är en av reformerna i regeringsprogrammet. Det nedanstående sägs om framtidens kommun i programmet.

"Kommunernas verksamhet utgår från det lokala. En kommun är en gemenskap av människor.

Den huvudsakliga uppgiften för framtidens kommun är att se till att det finns existensmöjligheter för invånare, företag och sammanslutningar

Regeringen vill se framtidens kommun inte så mycket som en tillhandahållare av tjänster, utan som en aktör som främjar livskraften, företagsverksamheten och sysselsättningen i området. Regeringen ökar kommunernas beslutanderätt särskilt i frågor som gäller livskraft, och stärker ansvarstagandet, prövningsrätten och beslutsfattandet på det lokala planet.

Kommunerna kan vara olika i fråga om sin förvaltningsstruktur och sina verksamhetssätt. Statens kommunpolitik stöder sig på ett starkt samarbete med kommunerna.

Regeringen ökar kommuninvånarnas och den närmaste omgivningens eget ansvar när det gäller att finna lösningar på utmaningarna i samhället.

Regeringen främjar frivilliga kommunsammanslagningar. Författningar som gäller kommunstrukturlagens kriterier och tidsfrister för utredningsskyldigheten och uppsägningskyddet vid kommunsammanslagningar upphävs.

Regeringen och kommunerna i huvudstadsregionen ingår ett avtal om hur man ska främja den internationella konkurrenskraften, näringspolitiken, regionutvecklingen, samarbetet vid planeringen av markanvändning, boendet och trafiken samt förhindrandet av segregation i metropolområdet.

Regeringen stöder en förbättrad konkurrenskraft som grundar sig på stadsregionernas, tillväxtkorridorernas och de olika regionernas egna starka sidor, bl.a. genom att utveckla det avtalsbaserade samarbetet med staten.

Reformen av kommunernas statsandelssystem fortsätter som ett led i kommunernas förändrade uppgiftsfält. Regeringen skapar balans mellan kommunernas uppgifter och den finansiering som finns tillgänglig för uppgifterna."

Finansministeriet meddelade 18.12.2015 att regeringen vidtagit en sådan åtgärd i saken att en parlamentarisk arbetsgrupp tillsatts för projektet Framtidens kommun. Ministeriet hade den dagen tillsatt både den parlamentariska arbetsgruppen och en sakkunniggrupp för att bereda projektet. Kommun- och reformminister Anu Vehviläinen är ordförande för den parlamentariska arbetsgruppen och riksdagsledamöterna Toimi Kankaanniemi och Mari-Leena Talvitie vice ordförande. Mandattiden är 1.1.2016–31.3.2019 för båda grupperna.

"Projektet definierar på basis av en parlamentarisk beredning visionen för framtidens kommun 2030. Målet är att definiera kommunernas roll, uppgifter och ställning i förhållande till de nya självstyrande områdena. Fokus ligger på kommunens roll i egenskap av främjare av välfärden, livskraften, företagsamheten och sysselsättningen samt på förstärkningen av kommundemokratien. Under arbetets gång ska man även kartlägga de nödvändiga lagstiftningsändringarna och behoven att förändra på kommunpolitiken på längre sikt."

Utredningen om kommunens roll i egenskap av främjare av välfärden, livskraften, företagsamheten och sysselsättningen blir färdig före utgången av 2016. Eventuella lagstiftningsändringar bereds under 2017 och ska kunna träda i kraft vid ingången av 2019.

Startskottet gick för projektet genom ett seminarium för kommunerna 20.1.2016.

Utgångspunkter för stadens utlåtande

Begäran om utlåtande har skickats elektroniskt som en webropol-enkät med tretton frågor. Det viktigaste i utlåtandet kan komprimeras till fem punkter: uppfattningen om reformen som helhet, det som gäller social- och hälsovårdsreformen, det som gäller reformen för självstyrande områden, de ekonomiska konsekvenserna av reformen, konsekvenserna av reformen för invånarna.

En positiv inställning till behovet av en social- och hälsovårdsreform är i sig motiverad. Det står klart att en sådan reform och en kommunreform behövs för att samhället i Finland ska kunna utvecklas och långvarig balans i den offentliga ekonomin säkras. För att målen med reformen ska nås måste bäst lösning eftersträvas utifrån tillgängliga fakta. Reformen av statens regionförvaltning och landskapsförvaltningen, vilken kopplats till social- och hälsovårdsreformen, hotar nu målen med vårdreformen eftersom det blir svårare att bestämma hurdan områdesindelningen ska vara. Den nationella helhet som utgörs av de offentliga tjänsterna och den offentliga ekonomin måste granskas i första hand. Granskningsperspektivet måste vara det framtida tillståndet och inte enbart intressebevakning som i de nuvarande förvaltningsorganisationerna. Beträffande de riktlinjer som regeringen sänt på remiss är det därför motiverat att lyfta fram det som inte på bästa sätt leder till de angivna målen.

När staden tidigare gett utlåtanden har den ställt sig positiv till social- och hälsovårdsreformen i sig. I de riktlinjer som nu är ute på remiss är antalet självstyrande områden större än det antal som är optimalt för social- och hälsovårdstjänsterna enligt preliminära beräkningar. Att lösningen omfattar olika antal självstyrande områden, social- och hälsovårdsområden och journalsjukhus leder till att den administrativa klarheten i helheten minskar och riskerna för dubblering inom förvaltningen ökar.

När det gäller reformen för självstyrande områden gör landskapsindelningen att Helsingfors och det övriga metropolområdet inte kan utvecklas på bästa möjliga sätt. Social- och hälsovårdsuppgifterna är visserligen ett undantag. En lösning som fungerar bättre för metropolområdet än ett stort landskap är, särskilt i fråga om näringarna, sysselsättningen och innovationspolitiken, en modell baserad på ansvar för städerna.

Också enligt regeringsprogrammet är framtidens kommun av denna typ – riktlinjerna visar trenden.

Staden har i riktlinjer och beslut anknutna till tidigare regionala reformer förespråkat en sammanslagning av kommunerna i huvudstadsregionen. Eftersom kommunsammanslagningar inte är en sannolik väg framåt i huvudstadsregionen och eftersom ett landskap är en alltför stor helhet vad ytan beträffar, är det motiverat att undersöka den möjligheten att metropolområdet blir ett självstyrande område. Under den förra regeringsperioden granskades metropolförvaltningen med utgångspunkt i den stora Helsingforsregionen med sina fjorton kommuner. Ett problem med den stora Helsingforsregionen är att optimala lösningar inte kan nås där i frågor som har att göra med sätt att ordna tjänster eller som hänför sig till samhällsstrukturen. Till de gemensamma utmaningarna för metropolområdet som funktionell helhet hör ett stort befolkningsunderlag, en kompakt stadsstruktur, bankorridorer och ett servicenät i anslutning därtill. Denna struktur kräver och möjliggör lösningar som är annorlunda än i övriga Finland när det gäller uppgiften att ordna och producera social- och hälsovårdstjänster och när det gäller förvaltningen. Den möjligheten att metropolområdet blir ett självstyrande område bör därför undersökas med tanke på en lösning som omfattar det nuvarande HRT-området eller HUCS-området.

Det är svårt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna av reformen utifrån regeringens riktlinjer. Det säger sig självt att de administrativa kostnaderna ökar genom att en ny förvaltningsnivå skapas, likaså att målet att den totala skattekvoten inte ska få stiga är hotat. Hur stadens finansiella ställning förändras kan inte bedömas utifrån regeringens riktlinjer för finansieringen eftersom det inte finns tillräckliga fakta om vad reformen kräver i fråga om bl.a. skattereformer, skatteintäktsutjämnningar, egendomsöverföringar och uppgifter för framtidens kommuner.

Reformen bör påverka invånarna i Helsingfors och i Finland i stort på ett positivt sätt. Om saken lyckas kan en god vertikal och horisontell integration och en omsorgsfullt genomförd ekonomisk styrning inom social- och hälsovården ha avsevärda indirekta verkningar som förbättrar jämlikheten mellan invånarna och det sociala och hälsorelaterade välbefinnandet hos dem. Hur sannolik en lyckad utgång är kan ännu inte bedömas särskilt exakt.

Hur utlåtandet hanteras

Följande ingår i begäran från ministerierna om utlåtande: "Enligt regeringens riktlinjer bildas de självstyrande områdena med utgångspunkt från landskapsindelningen. Kommunerna ombeds i utlåtandet att ta ställning till vilket självstyrande område, som ska bildas med utgångs-

punkt från ett landskap, kommunen anser sig tillhöra samt motivera sitt ställningstagande. Därför har begäran om utlåtande till kommunerna riktats till fullmäktige. Ett ställningstagande som gäller placeringen i ett självstyrande område betraktas som kommunens officiella ställningstagande, varför ett beslutsprotokoll om ett fullmäktigebeslut om detta ska lämnas in till social- och hälsovårdsministeriet."

Dessutom ingår följande i begäran om utlåtande: "Det är också möjligt att fullmäktige endast tar ställning i frågor som riktats till det och som gäller tillhörighet i fråga om de självstyrande områdena och lämnar ett beslutsprotokoll om ståndpunkten till SHM. Då kan man ta ställning till övriga frågor i begäran om utlåtande vid en annan kommunal instans. Om kommunen anser att den inte behöver ta officiell ställning till bildandet av områden, kan begäran om utlåtande besvaras i sin helhet vid en instans som kommunen valt, och det är då inte nödvändigt att lämna ett beslutsprotokoll."

Indelningen i självstyrande områden och social- och hälsovårdsreformen måste anses vara ett principiellt och ekonomiskt sett ytterst viktigt ärende. På basis av instruktionen för stadsstyrelsen är det stadsstyrelsen som har till uppgift att för stadens räkning ge utlåtanden i sådana ärenden.

Stadsstyrelsen anser att indelningen i självstyrande områden och social- och hälsovårdsreformen är en exceptionellt viktig sak för staden och för hela den kommunala sektorn och att det är motiverat att stadsfullmäktige fattar ett principbeslut om utlåtandet innan stadsstyrelsen ger det. För att den av ministerierna bestämda fristen ska kunna iakttas måste stadsfullmäktige fatta principbeslutet vid sammanträdet 3.2.2016.

Stadsstyrelsen kommer när stadsfullmäktige har fattat principbeslutet att ge det bifogade utlåtandet, efter att behövliga preciseringar gjorts.

Stadsfullmäktige fick 20.1.2016 information om reformen för självstyrande områden och social- och hälsovårdsreformen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marko Karvinen, strategichef, telefon: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Itsehallinto ja sote lausuntoluonnos
- 2 Lausuntopyyntö hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi

03.02.2016

Kj/9

- 3 Hallituksen linjaus 7.11.2015
- 4 Itsehallintoalueiden määrä ja aluejaon perusteet sekä sote -uudistuksen askelmerkit: hallituksen ratkaisujen perusteluita ja alustavaa vaikutusarviointia
- 5 Sote-uudistus, itsehallintoalueet ja aluejaon perusteet Hallituksen linjaus 7.11.2015
- 6 Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusuudistus – vaihtoehtojen arviointia
- 7 Manner-Suomen maakunnat 2015
- 8 Lausuntopyyntökysely
- 9 Begäran om utlåtande om regeringens riktlinjer som underlag för indelningen av självstyrande områden och social- och hälsovårdsreformens stegmärken
- 10 Grunderna för områdesindelningen och social- och hälsovårdsreformens stegmärken
- 11 Antalet självstyrande områden och grunderna för områdesindelningen samt social- och hälsovårdsreformens stegmärken: motivering till regeringens lösningar och preliminär konsekvensbedömning
- 12 Social- och hälsovårdsreformen, självstyrande områden och grunderna för områdesindelningen Regeringens riktlinjer 7.11.2015
- 13 Sammandrag av promemorian Social- och hälsovårdens finansieringsreform – bedömning av alternativ
- 14 Landskapen i Fastlandsfinland 2015
- 15 Enkät till begäran om utlåtande

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Utdrag

Utdrag

Valtiovarainministeriö

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

Bilagor till utdrag

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 25.01.2016 § 59

HEL 2015-012761 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää tehdä seuraavan periaatepäätöksen hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi annettavasta Helsingin kaupungin lausunnosta sekä kehottaa kaupunginhallitusta noudattamaan periaatepäätöstä antaessaan

03.02.2016

Kj/9

kaupungin lausunnon sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle:

Itsehallintoalueet on tarkoitus muodostaa maakuntajaon pohjalta. Maakuntajako ei ota huomioon metropolialueen erityispiirteitä. Uudenmaan alue poikkeaa muista maakunnista väestöpohjaltaan ja yhdyskuntarakenteeltaan. Ikärakenne sekä maahanmuuttajien muuta maata suurempi määrä tuovat työikäisen väestön työllistymiseen sekä omanlaisia mahdollisuuksia että haasteita.

Maakuntajakoon perustuva itsehallintoalueratkaisu ei palvele metropolialueen kehittämistä. Optimaalista hallinnollista ratkaisua tulee etsiä metropolialueen kilpailukyvyyn, asukkaiden ja yritysten parhaimman palvelukokonaisuuden näkökulmista. Laajan maakunnallisen ratkaisun sijasta vahvemman ja luontevamman itsehallintoalueratkaisun pohjan muodostaa metropolialueen pohjalta muodostettava maakuntaa suurempi itsehallintoalue. Metropolialueen toiminnallisen kokonaisuuden yhteisinä haasteina ovat mm. laaja väestöpohja, tiivis kaupunkirakenne, ratakäytävät ja näihin tukeutuva palveluverkko. Mm. sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen ja tuottaminen sekä hallinto edellyttää ja mahdollistaa tällaisessa rakenteessa muusta maasta poikkeavia ratkaisuja.

Maakuntajakoon pohjautuvassa ratkaisussa ei Helsingin kannalta ole olemassa muita tosiasiallisia vaihtoehtoja, kuin kuuluminen Uudenmaan maakuntaan.

18 itsehallintoalueeseen, 15 sote-alueeseen ja 12 päivystyksen sairaalayksikköön perustuva ratkaisu on hallinnollisesti epäselvä ja aiheuttaa tilanteen, jossa maan eri osissa on käytössä erilaisia ratkaisuja. Soteratkaisuun kytketty valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon uudistus uhkaa nyt sote-uudistuksen tavoitteita, koska aluejaon määrittely muodostuu monimutkaisemmaksi.

Uudistuksen myötä syntyy uusi rajapinta sote-alueen ja kuntien välille kuntien peruspalveluihin liittyvissä sosiaali- ja terveyspalveluissa. Näitä ovat esimerkiksi varhaiskasvatukseen ja oppilashuoltoon liittyvät sosiaali- ja terveyspalvelut. On tärkeää, että tämä integraatio ei uudistuksessa vaarannu. Esimerkkinä Helsingissä on mm. neuvola päiväkodissa -hanke.

Kaupungeissa suuren väestöpohjan alueella erityisenä haasteena on palvella asukkaita yksilöllisesti ja paikallisesti sekä estää suurten ja byrokraattisten organisaatioiden muodostuminen.

Metropolialueella on sote-palvelukokonaisuuksia ajatellen riittävä osaaminen, henkilöstö, voimavarat ja toimivat markkinat. Metropolialueella

sote-ratkaisulla on pyrittävä torjumaan segregaatiota ja palveluiden kustannusten kasvua sekä turvaamaan kasvavan väestön palveluiden tarpeen tyydyttäminen.

Helsinki ei näe tarkoituksenmukaiseksi tässä yhteydessä siirtää muita kuntien tehtäviä itsehallintoalueille.

Pelastustoimella on erityinen rooli Helsingissä osana kunnan toimintaa liittyen mm. pääkaupunkiasemaan ja – instituutioihin ja niiden turvallisuus-
uskysymyksiin. Uudistuksessa ja pelastustoimen alueiden lukumääristä päätettäessä on ensiarvoisen tärkeää huomioida metropolialueen erityispiirteet muun muassa väestökeskittymien, valtionhallinnon toimipisteiden, maanalaisen ja korkean rakentamisen sekä lentoasema- ja sata-
matoiminnan vuoksi.

Jatkovalmistelussa tulee selkeästi määritellä itsehallintoalueille siirtyvien sote-tehtävien ja kunnille jäävien tehtävien rajapinnat hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnille ei tule määrätä sellaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäviä, joiden hoitamisen edellytykset poistuvat uudistuksen myötä. Uuden kunnan vastuut hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tulee selkeästi määritellä. Hallituksen tulee koordinoita Tulevaisuuden kunta –hanke selkeästi ja nopeasti sote- ja itsehallintouudistuksen kanssa.

Rahoitukseen liittyviä linjauksia on tässä vaiheessa vielä vaikea kattavasti arvioida, koska ei ole esitetty riittävästi tietoa rahoitusjärjestelyjen tarkemmasta toteutumisesta kunnallistalouden kannalta.

Tehtävien siirtyessä pois kunnilta on perusteltua, että myös rahoitusvastuu siirtyy pois kunnilta. Uuden hallintotason luominen aiheuttaa lisäkustannuksia. Uudistuksessa on riskinä veroasteen nousu. Uudistus ei saa nostaa kokonaisveroastetta.

Kuntien tehtävien lähes puolittuessa edellyttää uudistus merkittäviä muutoksia valtionosuusjärjestelmään. Muutoksessa kunnille on turvattava riittävä verorahoitus kunnille jäävien tehtävien hoitamiseen. Metropolialueen kaupunkien erityispiirteet ja mm. väestörakenteen palvelutarpeelle tuomat vaatimukset on otettava huomioon.

Aiemmissa sote-valmisteluissa on todettu, että kuntia tulee riittävästi ja kunnolla kuulla kuntia koskevassa valmistelussa. Kaupunki katsoo, että nyt vastattava kysely ei ole riittävä kuuleminen. Tämä koskee erityisesti uudistuksen taloudellisia vaikutuksia ja rahoituslinjauksia.

Käsittely

25.01.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

03.02.2016

Kj/9

Esittelijä muutti esitystään siten, että kappaleesta 6 poistetaan seuraava virke:

"Tilanne on myös demokraattisesti ongelmallinen, koska maan eri osissa on erilaisia ratkaisuja palvelujen järjestämistä vastuun ja alueiden välillä."

Vastaehdotus:

Terhi Peltokorpi: Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää tehdä seuraavan periaatepäätöksen hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi annettavasta Helsingin kaupungin lausunnosta sekä kehottaa kaupunginhallitusta noudattamaan periaatepäätöstä antaessaan kaupungin lausunnon sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle:

Hallitus esitti 9.11.2015 itsehallintoalueiden muodostamista maakuntajaon pohjalta. Sittemmin itsehallintoalueiden nimeksi on vakiintunut "maakunta". Maakuntajako tarjoaa luontevan pohjan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden sekä maakuntahallinnon järjestämiseksi myös Uudellamaalla, vaikka Uudenmaan alue poikkeaa muista maakunnista väestöpohjaltaan ja yhdyskuntarakenteeltaan. Myös ikärakenne sekä maahanmuuttajien muuta maata suurempi määrä tuovat työikäisen väestön työllistymiseen sekä omanlaisia mahdollisuuksia että haasteita, mikä on otettava huomioon uudistuksessa.

Maakuntajakoon pohjautuvassa ratkaisussa ei Helsingin kannalta ole olemassa muita tosiasiallisia vaihtoehtoja, kuin kuuluminen Uudenmaan maakuntaan.

Uudistuksen myötä syntyy uusi rajapinta sote-alueen ja kuntien välille kuntien peruspalveluihin liittyvissä sosiaali- ja terveyspalveluissa. Näitä ovat esimerkiksi varhaiskasvatukseen ja oppilashuoltoon liittyvät sosiaali- ja terveyspalvelut. On tärkeää, että tämä integraatio ei uudistuksessa vaarannu. Esimerkkinä Helsingissä on mm. neuvola päiväkodissa -hanke.

Kaupungeissa suuren väestöpohjan alueella erityisenä haasteena on palvella asukkaita yksilöllisesti ja paikallisesti sekä estää suurten ja byrokraattisten organisaatioiden muodostuminen.

Uudistus on tarkoitus toteuttaa siten, että maakunnilla on järjestämistä vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Maakunnille on an-

nettava laajat valtuudet järjestää palvelut kullakin alueella tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Uudenmaan osalta on huomattava, että pääkaupunkiseudulla on sote-palvelukokonaisuuksia ajatellen riittävä osaaminen, henkilöstö, voimavarat ja toimivat markkinat. Sote-ratkaisulla on pyrittävä torjumaan erityisesti pääkaupunkiseudulla segregaatiota, palveluiden kustannusten kasvua sekä turvaamaan kasvavan väestön palvelutarpeiden tyydyttäminen.

Helsinki ei näe tarkoituksenmukaiseksi tässä yhteydessä siirtää muita kuntien tehtäviä itsehallintoalueille.

Pelastustoimella on erityinen rooli Helsingissä osana kunnan toimintaa liittyen mm. pääkaupunkiasemaan ja – instituutioihin ja niiden turvallisuus- ja terveyden edistämiseen. Uudistuksessa ja pelastustoimen alueiden lukumääristä päätettäessä on ensiarvoisen tärkeää huomioida pääkaupunkiseudun erityispiirteet muun muassa väestökeskittymien, valtionhallinnon toimipisteiden, maanalaisen ja korkean rakentamisen sekä lentoasema- ja satamatoiminnan vuoksi.

Jatkovalmistelussa tulee selkeästi määritellä itsehallintoalueille siirtyvien sote-tehtävien ja kunnille jäävien tehtävien rajapinnat hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnille ei tule määrätä tehtäviä sellaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäviä, joiden hoitamisen edellytykset poistuvat uudistuksen myötä. Uuden kunnan vastuut hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tulee selkeästi määritellä. Hallituksen tulee koordinoita Tulevaisuuden kunta –hanke selkeästi ja nopeasti sote- ja itsehallintouudistuksen kanssa.

Rahoitukseen liittyviä linjauksia on tässä vaiheessa vielä vaikea kattavasti arvioida, koska ei ole esitetty riittävästi tietoa rahoitusjärjestelyjen tarkemmasta toteutumisesta kunnallistalouden kannalta

Tehtävien siirtyessä pois kunnilta on perusteltua, että myös rahoitusvastuu siirtyy pois kunnilta. Maakuntahallinto on hallituksen linjauksen mukaisesti toteutettava niin, että siitä ei synny lisäkustannuksia eikä kokonaisveroaste nouse.

Kuntien tehtävien lähes puolittuessa edellyttää uudistus merkittäviä muutoksia valtionosuusjärjestelmään. Muutoksessa kunnille on turvattava riittävä verorahoitus kunnille jäävien tehtävien hoitamiseen. Pääkaupunkiseudun erityispiirteet ja mm. väestörakenteen palvelutarpeelle tuomat vaatimukset on otettava huomioon.

Aiemmissä sote-valmisteluissa on todettu, että kuntia tulee riittävästi ja kunnolla kuulla kuntia koskevassa valmistelussa. Kaupunki katsoo, että nyt vastattava kysely ei ole riittävä kuuleminen. Tämä koskee erityisesti uudistuksen taloudellisia vaikutuksia ja rahoituslinjauksia. Siksi on tär-

03.02.2016

Kj/9

keää, että kunnille varataan riittävä lausuntoaika hallituksen lakiluonnosten valmistumisen jälkeen ennen kuin esitykset annetaan eduskunnalle.

Terhi Peltokorven vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Poistetaan kappaleesta 14 lauseet:

"Uudistuksessa on riskinä veroasteen nousu. Uudistus ei saa nostaa kokonaisveroastetta."

Kannattaja: Silvia Modig

Äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 13

Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Björn Månsson, Lasse Männistö, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 2

Veronika Honkasalo, Silvia Modig

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 13 - 2.

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän muuttaman ehdotuksen Veronika Honkasalon vastaehdotuksesta äänestämisen ja Terhi Peltokorven vastaehdotuksen raukeamisen jälkeen.

Terhi Peltokorpi jätti päätöksestä eriävän mielipiteen, jonka perustelut ilmenevät hänen tekemästään vastaehdotuksesta.

Esittelijä

Postadress

PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

03.02.2016

Kj/9

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.12.2015 § 380

HEL 2015-012761 T 00 01 06

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

”Lausuntonaan sosiaali- ja terveyslautakunta ottaa kantaa lausuntopyyntöön kohtiin 11, 12 ja 13 seuraavasti:

11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntien yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä?

Kuntia ja itsehallintoalueita velvoittavan hyvinvointia ja terveyden edistämistä koskevan lainsäädännön on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus, jossa kuntia ja itsehallintoalueita koskeva säädöspohja on sama. Tähän säädöspohjaan on koottava nykyiset hajanaiset erityislainsäädäntöjen sisältämät terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnittelua ja toimeenpanoa koskevat säädökset. Näin luodaan pohja yhdenmukaiselle suunnittelulle, toimenpiteille ja raportoinnille tilanteessa, jossa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen päävastuu on kunnalla, mutta itsehallintoalueella tehdään merkittävä osa tästä työstä. Tätä varten ei tule luoda uusia erillisiä rakenteita.

12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Hallituksen linjauksen mukainen itsehallintoaluejako johtaisi väestömäärältään ja kantokyvyiltään hyvin erikokoisiin ja erilaisiin alueisiin. Hallituksen linjauksessa korostetaan valtion ohjauksen vahvistamista. Itsehallintoalueiden erilaisuus ja suuri määrä, yhteensä 18, vaikeuttaisi merkittävästi valtion ohjausta.

13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Rahoitusratkaisulla on kyettävä ohjaamaan palvelujen vaikuttavuutta ja yhdenvertaisuutta koko maassa, mikä vähentää itsehallintoalueiden autonomiaa. Itsehallintoalueiden hallintoa koskevan lainsäädännön on otettava tämä huomioon.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Onnistuessaan hyvällä sosiaali- ja terveydenhuollon vertikaalisella ja horisontaalisella integraatiolla sekä huolellisesti toteutetulla talousohjauksella voisi olla huomattavia välillisiä kansalaisten yhdenvertaisuutta sekä sosiaalista ja terveydellistä hyvinvointia parantavia vaikutuksia."

Käsittely

15.12.2015 Ehdotuksen mukaan

1. Vastaehdotus:

Joonas Leppänen: Lisätään kohtaan (6) viimeiseksi lauseeksi:

Tästäkin syystä olisi järkevää, että itsehallintoalueiden määrä vastaa sote-alueiden määrää"

Kannattaja: Anna Vuorjoki

2. Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Muutetaan kohta 8 (vastaus kysymykseen 13) muotoon "Itsehallintoalueilla tulee olla valtaa määrittellä tarvittavan rahoituksen suuruutta, koska niillä on paras asiantuntemus palveluiden tarpeesta ja palveluiden järjestämiseen vaadittavista resursseista."

Kannattaja: Joonas Leppänen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kohtaan (6) viimeiseksi lauseeksi: Tästäkin syystä olisi järkevää, että itsehallintoalueiden määrä vastaa sote-alueiden määrää"

Jaa-äännet: 8

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Tuula Salo, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 3

Joonas Leppänen, Laura Nordström, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Gunvor Brettschneider, Jouko Malinen

Poissa: 0

Jäsen Joonas Leppäsen vastaehdotus hävisi esittelijän ehdotukselle äänin 3 - 8 (tyhjiä 2).

2 äänestys

03.02.2016

Kj/9

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muutetaan kohta 8 (vastaus kysymykseen 13) muotoon "Itsehallintoalueilla tulee olla valtaa määrittellä tarvittavan rahoituksen suuruutta, koska niillä on paras asiantuntemus palveluiden tarpeesta ja palveluiden järjestämiseen vaadittavista resursseista."

Jaa-äännet: 9

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuula Salo, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 3

Gunvor Brettschneider, Joonas Leppänen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Jouko Malinen

Poissa: 0

Jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotus hävisi esittelijän ehdotukselle äänin 3 - 9 (1 tyhjä).

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 15.12.2015 § 149

HEL 2015-012761 T 00 01 06

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon:

Pelastustoimen roolia turvallisuuden yleisviranomaisena tulee vahvistaa ja pelastuslaitosten toiminta kiireellisen ensihoidon palveluntuottajana ilman kilpailuttamisveloitteita tulee varmistaa tarvittaessa lain-säädännöllisesti. Ensihoidon riittävä suorituskyky suuronnettomuuksissa ja poikkeusoloissa voidaan varmistaa vain integroimalla pelastustoiminnan ja kiireellisen ensihoidon palvelutuotanto.

Pelastustoimen roolin ja tuottavuuden kehittäminen edellyttävät olennaisesti nykyistä suurempia palvelutuotantokokonaisuuksia. Pelastustoimen alueiden ja pelastuslaitosten lukumäärä tulee pitää erillään itsehallintoalueiden määrästä. Pelastuslautakunta katsoo, että

03.02.2016

Kj/9

Suomessa tulisi jatkossa olla enintään viisi pelastustoimen aluetta ja pelastuslaitosta. Vain näin pelastustoimi on sisäisessä turvallisuudessa riittävän voimakas toimija valtakunnan tasolla.

Esittelijä

vs. pelastuskomentaja
Jorma Lilja

Lisätiedot

Simo Wecksten, pelastuskomentaja, puhelin: 310 30000
simo.wecksten(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 15.12.2015 § 400

HEL 2015-012761 T 00 01 06

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Ympäristölautakunta näkee ympäristöterveydenhuollon siirrossa itsehallintoalueiden vastuulle uhkia, mutta myös mahdollisuuksia. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta, elintarvikevalvonta sekä talousveden valvonta sopivat itsehallintoalueille keskitettäväksi paremmin, terveydensuojelu sekä tupakkalain ja lääkelain mukaiset tehtävät puolestaan huonommin.

Ympäristöterveydenhuollon keskeinen perustehtävä on terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, joka hallituksen linjausten perustelumiestön mukaan edelleen jäisi kuntien tehtäväksi. Ympäristöterveydenhuollon siirtäminen itsehallintoalueelle vähentäisi olennaisesti kuntien mahdollisuuksia hoitaa mainittua edistämistehtävää.

Nykyinen järjestelmä, jossa kunta tai muutaman kunnan ryhmä huolehtii ympäristöterveydenhuollosta, on osoittautunut toimivaksi hallintomalliksi. Itsehallintoalueen hallinnollisessa kokonaisuudessa ympäristöterveydenhuolto olisi pieni osa moninkertaisesti suurempien sosiaalitoimen sekä terveyden- ja sairaanhoidon rinnalla. Tämä voisi johtaa ympäristöterveydenhuollon näkökulman heikkoon painoarvoon itsehallintoviranomaisessa esimerkiksi resursseja jaettaessa.

Helsingin ympäristökeskuksessa ympäristöterveydenhuollon tehtävät on jaettu kahdelle osastolle. Elintarviketurvallisuusosasto huolehtii elintarvikevalvontaan ja talousveden valvontaan liittyvistä tehtävistä sekä eläinsuojeluvalvonnasta, eläinlääkintähuollosta ja muista kunnalle eläinlääkintähuoltolaissa osoitetuista tehtävistä. Ympäristöterveysosasto huolehtii terveydensuojelusta, tupakkavalvonnasta sekä lääkelain pe-

rusteella nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiin liittyvistä tehtävistä. Ympäristökeskuksessa ympäristöterveydenhuollon tehtäviin käytetään vuonna 2016 yhteensä 61 htv (henkilötyövuotta), joista elintarvikevalvontaan 32,7 htv, terveydensuojelun valvontaan 22,6 htv, tupakkalain valvontaan 2,8 htv, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan 2,3 htv ja kuluttajaturvallisuuslain mukaiseen valvontaan 0,6 htv.

Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan siirto itsehallintoalueiden vastuulle mahdollistaisi resurssijaon uudelleen arvioinnin. Tällä hetkellä valvontaan käytettävät resurssit ovat kuntien kesken epätasaisesti jakautuneet. Esimerkiksi Helsingin alueella on valvontaan käytettävä resurssi 1,7 henkilötyövuotta noin 620 000 asukasta kohden, kun valtakunnallisesti laskettuna yhden valvontaeläinlääkärin alueen väestöpohja on noin 115 000 asukasta.

Elintarvikevalvonnan keskittäminen alueelliselle viranomaiselle voisi tehostaa ja yhdenmukaistaa eri yksiköiden toimintatapoja, toiminnan suunnittelua ja seuranta ja siten lisätä toimijoiden yhdenvertaista kohtelua. Tiedonsiirto ja raportointi helpottuisivat yhteisen tietojärjestelmän avulla ja valvontayksiköt voisivat käyttää yhteisiä ohjeita, lomakkeita ja malliasiakirjoja. Haittoja voivat olla mm. liian suuret valvonta-alueet ja paikallistuntemuksen väheneminen. Elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittäminen vaatii tiivistä yhteistyötä terveystoimen kanssa, joten yhteisessä organisaatiossa toimiminen voisi tehostaa epidemiaselvitystä.

Aluehallintoviraston Helsingin ympäristökeskuksen elintarviketurvallisuusosastolle tekemällä arviointi- ja ohjauskäynnillä vuonna 2014 todettiin Helsingin alueen elintarvikevalvonnan poikkeuksellisen haastavuuden ja henkilövoimavarojen puutteen. Aluehallintovirasto arvioi Helsingin valvontayksikön elintarvikevalvonnan henkilövajeeksi noin 20–36 henkilötyövuotta. Valvontatehtävän siirto alueelliselle viranomaiselle merkitsee mahdollisuutta Helsingin elintarvikevalvonnan kroonisen resursivajeen korjaamiseen. Elintarvikevalvonnan keskitys itsehallintoalueiden vastuulle ei kuitenkaan automaattisesti merkitsisi parannusta, vaan se voisi myös johtaa jo ennestään riittämättömien resurssien heikkeneemiseen esimerkiksi siten, että voimavaroja jaetaan suhteessa runsaammin elintarvikevalvontaan harvemmin asutuilla alueilla. Terveystoimien mukainen talousveden valvonta liittyy kiinteästi elintarvikevalvontaan, joten on perusteltua, että tehtävistä vastaa sama viranomainen.

Terveystoimien mukainen talousveden valvonta liittyy kiinteästi elintarvikevalvontaan, joten on perusteltua, että tehtävistä vastaa sama viranomainen. Terveystoimien mukainen talousveden valvonta liittyy kiinteästi elintarvikevalvontaan, joten on perusteltua, että tehtävistä vastaa sama viranomainen. Terveystoimien mukainen talousveden valvonta liittyy kiinteästi elintarvikevalvontaan, joten on perusteltua, että tehtävistä vastaa sama viranomainen.

teon kytkökset paikallisiin olosuhteisiin sekä kunnan muihin tehtävälueisiin, mikä puhuu sen puolesta, että kyseiset tehtävät säilytettäisiin kunnan vastuulla. Erityisesti terveydensuojelussa päätökset ovat yleensä hyvin paikallisia ja tämän päätöksenteon siirtyminen itsehallintoalueille heikentäisi asukkaiden vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia.

Ympäristöterveydenhuollon tehtävälueen pienen koon vuoksi tehtävien hallinnollisesta jakamisesta aiheutuvat hyödyt ovat ilmeisimmin haittoja vähäisemmät. Ratkaisuja tehtäessä on myös otettava huomioon tehtävälueen tarvitsemat hallinto- ja tukipalvelut.

Terveydensuojelu sekä tupakka- ja lääkelakien valvonta ovat vahvasti paikkaan sidottuja tehtäviä. Terveydensuojelun valvontaan kuuluvat mm. asumisterveys (asunnontarkastus) sekä erilaisten oleskelutilojen (koulut, päivähoitotilat, vanhainkodit, kokoontumishuoneistot, majoitustilat yms.) ja erityyppisten huoneistojen (kauneudenhoito, ihonkäsittely yms.) valvonta. Lisäksi terveydensuojeluun kuuluu mm. uima- ja allasvesien valvonta. Tämän tehtävälueen hoitaminen on kustannustehokkainta lähellä valvontakohdetta ja tällöin itsehallintoalue ei ole tarkoituksenmukaisin vaihtoehto valvonnan järjestämiseen. Lisäksi on huomattava, että asumisterveyteen sekä oleskelu- ja työtilavalvontaan liittyy runsaasti mm. rakennus- ja ilmanvaihtotekniikkaan liittyviä seikkoja, joilla ei ole liittymäkohtia itsehallintoalueen muihin tehtävälueisiin.

Käsittely

15.12.2015 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Timo Pyhälähti: Kpl 11 jälkeen omaksi kappaleekseen:

Esitetyistä linjauksista ei tarkkaan selviä miten itsehallintoalueille mahdollisesti siirtyvät ELY keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät mahdollisesti vaikuttavat luonnonsuojelun päätöksentekoon.

Vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Timo Pyhälähti: Eriävä mielipide ehdotukseni mukaan:

Kpl 11 jälkeen omaksi kappaleekseen: Esitetyistä linjauksista ei tarkkaan selviä miten itsehallintoalueille mahdollisesti siirtyvät ELY keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät mahdollisesti vaikuttavat luonnonsuojelun päätöksentekoon.

Perusteluksi totean että uudistuksen yhteydessä myös luonnonsuojelualueita ja ympäristönsuojelua yleensä koskeva päätöksenteko saattaa muuttaa myös kunnan vaikutusmahdollisuuksia tälläkin kaavoitusta koskevalla aihealueella. Näihin mahdollisiin muutoksiin ei kuitenkaan täs-

03.02.2016

Kj/9

sä anneta linjauksia, vaikka linjaus periaatteessa koskee myös muita kuin sote-linjauksia itsehallintoalueista. Tämä asia on helsinkiläisten kannalta kuitenkin tärkeää huomata.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Juho Kalliokoski, vs. ympäristölakimies, puhelin: +358 9 310 32054
juho.kalliokoski(a)hel.fi